

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

«Інтегрований мовно-літературний курс
(українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7-9 класи»
для закладів загальної середньої освіти

(автори Старагіна І. П., Новосьолова В. І., Терещенко В. М., Романенко Ю. О.,
Блажко М. Б., Ткач П. Б., Панченков А. О.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)

Вступна частина

Поступова інтеграція України в єдиний європейський простір ставить перед вітчизняною освітою нові завдання, зокрема ті, що стосуються увідповіднення результатів навчання українських школярів з європейськими вимогами. Розроблення нових освітніх стандартів для початкової й базової середньої освіти стало важливим кроком у цьому напрямі. Створені на основі нових стандартів курси інтегрованого навчання мови та літератури для початкової та адаптаційного циклу базової середньої освіти дають змогу шкільній освіті долати бар'єри між мовою та її функціонуванням у текстах (зокрема художніх або інформаційних, медіатекстах), забезпечують умови для взаємодії мови й культури загалом, сприяють формуванню цілісного й відповідального ставлення до слова.

Модельна навчальна програма «Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7–9 класи» логічно продовжує програму для адаптаційного циклу базової освіти й визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнівства в межах циклу базового предметного навчання з мовно-літературної освітньої галузі, пропонований зміст інтегрованого мовно-літературного курсу та види навчальної діяльності учнів, спрямовані на реалізацію очікуваних результатів на основі пропонованого змісту.

Модельна навчальна програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898), ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 р.).

Модельна навчальна програма спрямована на реалізацію **мети базової середньої освіти**, яка передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних і культурних цінностей українського народу.

Інтеграція мови й літератури в навчальному процесі – це реалізація цілісного підходу до тексту з виявленням внутрішніх (фонетика, лексика, граматики тощо) і зовнішніх (сенси, тематика, проблематика тощо) зв'язків між усіма складниками одного тексту й різних текстів між собою в просторі світової культури. У згоді з визначеною в Державному стандарті базової середньої освіти метою мовно-літературної освітньої галузі **метою інтегрованого мовно-літературного курсу** (українська мова, українська та зарубіжні літератури) у межах циклу базового предметного навчання, 7–9 класи, як і в межах попереднього, адаптаційного циклу базової освіти, є розвиток компетентних мовців і читачів, які демонструють комунікативну вправність, читацьку та мовленнєву спроможність, мовну й літературну обізнаність, здатні застосувати

навчальні здобутки в життєвих ситуаціях, виявляючи ціннісне ставлення до слова, особистості, родини, суспільства, України, світу.

Модельна навчальна програма передбачає реалізацію компетентнісного потенціалу мовно-літературної галузі шляхом цілеспрямованого формування в здобувачів освіти ключових компетентностей на основі ціннісних орієнтирів, закладених у Державному стандарті базової середньої освіти.

Урахування навчальних досягнень учнів за програмою інтегрованого мовно-літературного курсу в межах адаптаційного циклу базової освіти й вікових особливостей старших підлітків (почуття дорослості, потреба в самоствердженні, самореалізації, пізнавальна самодіяльність як характеристика пізнавальних процесів) дає змогу визначити такі завдання в межах циклу базового предметного навчання:

- сприяти виявленню ціннісного ставлення до української мови як державної мови України й чинника національної самоідентифікації, культури свого та інших народів, системи загальнолюдських, національних, особистісних ціннісних орієнтирів і життєвих практик;
- збагачувати духовний світ через естетичне сприймання змісту творів художньої літератури та медіатекстів;
- формувати становлення наукового світогляду й підтримувати інтерес до узагальнення мовних і літературних явищ і процесів на основі цілісного й комплексного дослідження почутого / прочитаного / переглянутого для розв'язання життєвих ситуацій;
- сприяти виробленню стійкої потреби в індивідуальному читанні й колективному обговоренні прочитаного (в усній або письмовій формі з використанням цифрових пристроїв) на основі рефлексії власного й суспільного досвіду;
- підтримувати вміння критичного читання текстів різних видів (зокрема художніх, науково-популярних, навчальних, медіатекстів);
- заохочувати активізувати / реалізувати творчу уяву, креативне мислення, естетичний смак, комунікативні вміння, здатність до мовотворчості у взаємодії з творами літератури й мистецтва, медіатекстами, у процесі театралізації, гри;
- сприяти залученню учнів до лідерства в організації колективних справ, активній участі учнів у житті громади з опорою на критичне й аналітичне мислення, емоційний інтелект, на здобуті мовні й літературні знання й набуті комунікативні вміння;
- спонукати створювати різноманітні тексти / медіатексти для різних цілей та аудиторій, використовуючи відповідні засоби й методи; оцінювати власні вміння з медіаграмотності та стратегії створення текстів / медіатекстів.

Програма ґрунтується на визначених Державним стандартом **ціннісних орієнтирах**, а саме створена на засадах поваги до особистості й визнанні пріоритету інтересів учнів і покликана задовольнити їхні потреби, сформувати освітнє середовище для розвитку їхніх прагнень, ставлень і здатності критично мислити. Програма забезпечує становлення вільної особистості учня, його активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей, історико-культурного надбання й традицій українського народу, державної

мови; розвиток ініціативності, індивідуальності й упевненості дитини у власних силах; дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу.

Програма враховує сформованість наскрізних умінь, спільних для всіх ключових компетентностей, і спрямована на їхню підтримку й подальший розвиток і вдосконалення. Сформованість в учнів уміння читати з розумінням, тобто емоційно, інтелектуально, естетично сприймати й усвідомлювати прочитане, а також здатність учнів виявляти ініціативу, оцінювати ризики, приймати рішення, брати на себе відповідальність дають змогу більше навчального часу приділяти індивідуальній проєктній діяльності, зокрема індивідуальному читанню учнями текстів за власним вибором. Уміння висловлювати власну думку в усній і письмовій формі, логічно обґрунтовувати позицію, а також обирати стратегії спілкування забезпечуватиме учням можливість дискутувати на уроках усно, а також брати участь у письмовій дискусії, надаючи відгуки, рецензії на навчальні роботи або продукти творчої діяльності однокласників та однокласниць. Сформованість умінь критично й системно мислити, діяти творчо, конструктивно керувати емоціями, адекватно реагувати на конфліктні ситуації, налаштовуватися на конструктивну комунікацію дає змогу посилити в навчанні роль спільних навчальних проєктів.

Крім забезпечення розвитку наскрізних умінь, програма послідовно реалізує **компетентнісний потенціал** мовно-літературної освітньої галузі у межах другого циклу – циклу базового предметного навчання – і на рівні пропонованого змісту, зокрема текстів / медіатекстів, і на рівні видів навчальної діяльності.

Серед **пріоритетів** викладання інтегрованого курсу є забезпечення мотивованої мовленнєвої діяльності учнів та учениць в умовах дослідження взаємозв'язків між мовними явищами, мовними та літературними явищами з опорою на те, що «мова – це система», а «література – це мова в дії». При цьому розширюються можливості учнів щодо обміну враженнями від прочитаних творів української та зарубіжних літератур та іншого культурного досвіду в умовах самостійного вибору текстів (художніх, нехудожніх, медіатекстів) у бібліотеках чи різноманітних надійних цифрових джерелах. Ознайомлення з основними етапами історії світової літератури, де українська література представлена у відповідному історичному й культурному контексті, увага до виявлення ролі літератури й культури у власному житті, дослідження власних культурних особливостей та культурного розмаїття України, ознайомлення з історією української мови – усе це спрямовано на допомогу учням зрозуміти власну мовну та культурну ідентичність, спонукати їх стати активними реципієнтами й водночас творцями культури.

Програму побудовано відповідно до ключових **підходів** сучасної освіти (компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного), а також таких, що забезпечують інтеграцію мови та літератури, української та зарубіжної літератури (текстоцентричного, компаративного, інтердисциплінарного). Програма передбачає дотримання **принципів** дитиноцентризму; взаємозв'язку навчання, виховання й розвитку; демократизації й гуманізації, україноцентризму та полікультурності змісту; діалогізму; системності; науковості; наступності та

логічної послідовності; доступності й практичної спрямованості навчання; варіативності та диференціації; узгодженні цілей, очікуваних результатів навчання, змісту та орієнтовних видів навчальної діяльності.

Програму **структуровано** за роками навчання (7, 8 і 9 класи), кожен рік навчання поділено на 4 розділи. Добір літературних творів для кожного розділу зумовлений логікою вибору певного роду літератури: перший розділ – драматичні твори, другий – ліричні, третій – епічні й четвертий – ліро-епічні твори. Вибір творів у межах того самого розділу, але в різні роки навчання, зумовлений видовою й жанровою специфікою творів. Наприклад, для вивчення епічних творів у 7 класі учням запропоновано зразки малих жанрів (оповідання, легенда тощо), у 8 та 9 класах – твори великих жанрів, відповідно повісті та романи.

У межах кожного розділу визначено очікувані результати навчання, пропонований зміст і види навчальної діяльності. Очікувані результати навчання відповідають орієнтирам для оцінювання з мовно-літературної освітньої галузі, визначеним у Державному стандарті базової середньої освіти в циклі базового предметного навчання. У межах кожного розділу представлено очікувані результати навчання з усіх чотирьох груп обов'язкових результатів навчання, визначених у Державному стандарті.

Пропонований зміст структуровано відповідно до базових знань за групами: «Комунікація», «Інформація», «Мовні засоби», «Текст», «Літературний твір». Знання з групи «Мовні засоби» охоплюють систему граматичних понять, робота з якими дає змогу учнівству вибудувати цілісне уявлення про граматику сучасної української літературної мови у співвідношенні з найбільш поширеними діалектними варіантами національної мови. Робота з поняттями з морфології розгортається протягом 7 і першої половини 8 класу, у другій половині 8 класу і в 9 класі робота зосереджена на опануванні понять із синтаксису. Знання з групи «Літературний твір» вибудовано протягом трьох років у такий спосіб, щоб учні, працюючи кожного року з творами певної родової належності, відкривали для себе не лише їхню жанрово-видову специфіку і відкритість до інтерпретації, а й училися розпізнавати індивідуальний стиль автора (7 клас), сприймати та аналізувати літературний твір в історико-культурному контексті (8 клас), отримати загальне уявлення про літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі (9 клас). У програмі забезпечено зв'язок між усіма групами базових знань для посилення мотивації учнівства для роботи з ними.

Компонентом змісту в межах кожного розділу є перелік текстів (українських і зарубіжних авторів, твори літератур корінних народів і національних меншин України). Перелік текстів є пропонованим. У 7 класі вчитель може вибрати з наведеного переліку тексти, які відповідають потребам і можливостям учнів його класу, або може запропонувати учням інші тексти, пильнуючи забезпечення збалансованого представлення в навчальній програмі творів українських і зарубіжних авторів. У 8 та 9 класах учитель обов'язково вибирає з наведеного переліку тексти, які відповідають потребам і можливостям учнів його класу. Крім творів, які вивчають на уроках, учні самостійно протягом навчального року читають тексти за власним вибором (індивідуальне читання) і діляться

враженнями від прочитаного в будь-якій з обраних форм презентації (читацький щоденник, читацький блог, читацька конференція тощо). Ураховуючи, що учні та учениці мають різну швидкість читання, різну завантаженість у післяурочний час, за навчальний рік вони можуть прочитати різну кількість творів. Але важливо індивідуальне читання учнів та учениць організувати так, щоб за місяць вони самостійно читали не менше однієї книги (повість, роман, п'єса, збірка оповідань, збірка поезії, збірка науково-популярних текстів тощо).

Кількість творів для вивчення на уроках розподілена в межах циклу таким чином:

7 клас – 10 оповідань, 10 поезій, уривки з двох п'єс, 2 поеми, інформаційні тексти та медіатексти без обмежень.

8 – 9 класи: 2 повісті (2 романи у 9 класі), 10 поезій, дві п'єси, 2 поеми, інформаційні тексти та медіатексти без обмежень, але обов'язковим перегляд та аналіз 2 кінофільмів.

Напередодні свят, днів пам'яті, днів народження визначних письменників тощо учитель пропонує учням додаткові списки текстів для розширення кола індивідуального читання.

З-поміж запропонованих у програмі видів навчальної діяльності перевагу надано тим, які забезпечують активність учня в освітньому процесі. Перелік видів діяльності є орієнтовним, не вичерпним. Програма передбачає обов'язкову проектну діяльність учнів у межах кожного розділу, зокрема участь у літературних проектах: індивідуальне або в співавторстві написання епічних / ліричних / ліро-епічних / драматичних творів.

Шляхи реалізації програми та особливості організації освітнього процесу під час вивчення цього інтегрованого курсу зумовлені органічним зв'язком процесів становлення компетентного мовця та компетентного читача.

Реалізація в програмі комунікативного підходу до вивчення мови та текстоцентричного підходу в організації навчального процесу робить той самий текст основою як для його аналізу, інтерпретації, оцінювання тощо, тобто для читацької діяльності, так і для мотивованого розгортання видів діяльності, пов'язаних з процесом усного та письмового мовлення, а також опанування необхідних для цього знань. Ідеться про комплекс видів діяльності, розгортання яких дає змогу розв'язувати на одному уроці завдання і мовної, і літературної освіти.

Програма забезпечує наступність з попередніми етапами мовної та літературної освіти (початкова освіта, програма інтегрованого мовно-літературного курсу для 5–6 класів) і передбачає актуалізацію набутого мовного й літературного досвіду під час опрацювання нових текстів (так зване «повторення без повторення»). Такий підхід створює неперервну основу для учнів у подальшому вдосконаленні себе як компетентних мовців і читачів у межах циклу базового предметного навчання.

Для забезпечення подальшого розвитку **компетентного мовця** в умовах безпосереднього спілкування програма передбачає залучення учнів до дій зі сприймання й використання інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія в класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі, інтерв'ю тощо). Така

мовленнєва практика розгортається навколо прослуханих / прочитаних / переглянутих текстів або медіатекстів. Мотивування учнів до вдосконалення власного мовлення сприяє стійкому пізнавальному інтересу до використання лексикографічних джерел (словників, довідників, як друкованих, так і цифрових), у яких висвітлено орфоепічні, лексичні, стилістичні норми.

Крім безпосередньої участі в спілкуванні, учні вдосконалюють своє вміння взаємодіяти усно шляхом аналізу комунікативних ситуацій з позиції спостерігача (на прикладі рольових ігор, театралізації, перегляду або прослуховування медіатекстів), опановуючи необхідні для цього поняття з теорії комунікації, теорії тексту, теорії інформації. Знання зі стилістики, теорії комунікації, теорії тексту, теорії інформації в межах циклу базового предметного навчання розширено в порівнянні з адаптаційним циклом, мають прикладний характер і використовуються в процесі навчання з метою подальшого вдосконалення усного та письмового мовлення.

Ситуація опосередкованого спілкування передбачає залучення учнів до письмової практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Подальше вдосконалення писемного мовлення з огляду на орфографію, опановану на попередньому етапі навчання як систему, передбачає використання різних лексикографічних джерел (словників, довідників, як друкованих, так і цифрових), у яких висвітлено орфографічні норми. Також вивчення морфології в 7 – 8 класах передбачає повторення орфографічних норм у межах зосередження уваги на вивченні певної частини мови. Своєю чергою системне вивчення синтаксису у 8 – 9 класах надає змогу для повторення правил пунктуації, відомих з попереднього етапу навчання (звертання, вставні слова, однорідні члени речення, пряма мова, складне речення), і опанування правил синтаксису як системи для простих, ускладнених та складних речень загалом. Програма побудована в такий спосіб, що на завершенні 9 класу учнівство опановує систему орфографії та пунктуації в повному обсязі.

Як автори усних, письмових і медіатекстів, учні здійснюють пошук і аналіз інформації для побудови власного висловлювання. Вони застосовують свої знання про різні мовленнєві та літературні жанри – такі як дебати, промови, листи, спогади, оповідання, журнальні статті, сценарії, опитування чи графіки тощо – у широкому діапазоні від сприйняття до створення. При цьому основну увагу в процесі навчання зосереджено на тому, щоб допомогти учням вибирати відповідну структуру тексту та мовні засоби для ефективної передачі ідей та інформації для різноманітних цілей та аудиторій.

Для забезпечення розвитку **компетентного читача** програма передбачає посилення ролі індивідуального читання в читацькій діяльності учнів. Читацька діяльність охоплює роботу з текстами різних видів (художні, медіатексти тощо), авторство яких належить як визнаним майстрам мистецтва слова, так і непрофесійним авторам (наприклад, однокласникам). Усі тексти, вибрані вчителем для навчання поза пропонованим у програмі списком у 7 класі, мають бути за проблематикою й мовним оформленням гідними вивчення та сприяти антидискримінаційній освіті. Водночас вимогою до добору текстів виступає те, що зміст текстів має віддзеркалювати життя учнів, важливі для них питання, з

якими вони стикаються в житті. Також учитель заохочує учнів самостійно вибирати тексти для читання або слухання (аудіокниги) і сприяти обміну читацьким досвідом у той чи інший прийнятний для учнів спосіб. Учнівство має бути забезпечене доступом до широкого спектру текстів: усних, таких як промови, дебати, презентації, радіореклама, тексти пісень, реп тощо; друкованих, таких як мемуари, автобіографії, історична література, наукова фантастика, сатира, есеї, рецензії, редакційні статті тощо; медіатекстів, таких як трейлери до фільмів, фільми, пісні, відеоігри, реклама (зокрема графічний дизайн для різних товарів, соціальний плакат), обкладинки книжок, телевізійні шоу, журнали, газети, комікси, листівки, вебсайти, блоги, комедійні шоу, газети, електронні листи.

Програма надає вчителю можливість для використання різних моделей організації індивідуального читання учнів. Наведені далі моделі не обмежують творчість учителя в організації індивідуального читання учнів.

Модель організації індивідуального читання 1. На початку навчального року учитель пропонує учням та ученицям ознайомитися зі списком літератури для індивідуального читання та обрати книжку. Учитель створює такий список на основі поданого в програмі списку з додаванням творів на власний розсуд. Учні висвітлюють хід свого читання в читацькому щоденнику з опорою на запропоновані вчителем схеми аналізу твору (тема, ідея, сюжет, композиція, дійові особи або персонажі, ліричний герой, поетика тощо). На етапі завершення індивідуального читання твору учень пише есе на вільну тему. Після завершення читання учень створює анотацію або відгук до твору. Створені тексти розміщують у доступному для інших учнів місці для ознайомлення.

Модель організації індивідуального читання 2. Кожного місяця на початку вчитель пропонує три різні види літературних творів (наприклад, фентезі, історична художня література, детектив), твори до яких учні та учениці обирають самостійно, звернувшись до бібліотеки. Щотижня учні та учениці пишуть творчу роботу у вільній формі на основі прочитаного. Учитель надає зворотний зв'язок щодо їхніх творчих робіт. Також до кожного виду літературних творів учитель надає схему аналізу, яку учень використовує для звіту після прочитання. У кінці місяця учням пропонується, об'єднавшись у групи за обраними видами літературних творів, провести читацькі обговорення з опорою на схеми аналізу. Наступного місяць учитель пропонує інші три види літературних творів.

Мотивування учнів до вдосконалення себе як читачів сприяє посиленню навчально-пізнавального інтересу до літературознавчих понять, історії світової літератури, зокрема української, а також знань щодо літературно-мистецьких епох, напрямів, течій і стилів. Під час читання учні розвивають уміння сприймати, аналізувати, інтерпретувати, критично оцінювати інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних і художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовувати інформацію для збагачення власного досвіду й духовного розвитку. Також у межах цієї діяльності учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що загалом сприяє виробленню їхнього індивідуального стилю мовлення.

Програма

7 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Розділ 1. ...сміх є рідний брат радості... (Григорій Сковорода)		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] • переказує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або 	<p>Комунікація. Комунікативна взаємодія; ситуація спілкування; адресат, адресант. Діалог, монолог, полілог.</p> <p>Мета і позиція мовця; комунікативні наміри співрозмовників. Вербальна й невербальна комунікація. Умови успішної комунікації. Комунікативні девіації (невдачі), зокрема як джерело комічного.</p> <p>Інформація. Джерело інформації. Надійність і ненадійність джерел інформації. Джерела наукової інформації про граматику, драматургію й театр.</p> <p>Явна і прихована інформація, зокрема як причина виникнення комічного. Вербальна і невербальна інформація.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; • формулювання уточнювальних запитань і відповідей за змістом почутого; • сценічне читання п'єси або уривків з кількох п'єс; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • аналіз драматичного твору (розбір п'єси); • складання характеристик персонажів драматичного твору з використанням цитат;

<p>фрагментах почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1] самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1] окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] 	<p>Мовні засоби. Поняття про лексичне та граматичне значення. Частина мови як лексико-граматична група слів. Самостійні та службові частини мови. Іменник як самостійна частина мови. Займенник як специфічна самостійна частина мови. Прийменник як службова частина мови, що модифікує природу іменника. Вигук як частина мови, яка не є самостійною і не є службовою. Характерні ознаки та функції частин мови у мовленні. Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична). Засоби художньої виразності. Текст. Текст як явище культури. Мета читання (для отримання інформації, виконання завдань, розвитку естетичного досвіду). Види читання (поглиблене читання, ознайомлювальне читання, сканування, швидке читання тощо). Драматичний текст як специфічний різновид, призначений для зорового та слухового сприйняття. Літературний твір. Драма як рід літератури. Характерні ознаки</p>	<ul style="list-style-type: none"> читання інформаційних текстів театрального спрямування (статті театральних критиків, статті з історії театру, інтерв'ю з драматургом / режисером / актором тощо); літературний проєкт: написання п'єси; театральний проєкт: вистава на основі одноактної п'єси; медійний проєкт (створення афіши, рекламного ролику, репортажу з вистави тощо); індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого репетиція фрагментів майбутньої вистави; нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; конспектування почутого / прочитаного / переглянутого;
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно- історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.6-1] • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] 	<p>комедії як жанру літератури. Види комічного; соціально-побутова комедія. Історія жанру комедії; п'єси-комедії українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма драматичного твору (тема, ідея, сюжет, композиція, дійові особи, поетика). Індивідуальний стиль драматурга; естетична цінність п'єси. Відомі режисерські інтерпретації п'єси. Відомі переклади п'єси українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного драматурга) або переклад п'єси українського драматурга іншою мовою. Читацький досвід (вибір п'єси для індивідуального читання), емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Драматичні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір): Аристофан. «Ахарняни». Шекспір Вільям. «Сон літньої ночі». Вега Лопе де. «Собака на сіні». Мольєр. «Міщанин-шляхтич». Бомарше П'єр-Огюстен. «Севільський цирульник».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • переказування почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з доббором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до особливостей авторського стилю;
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • розмежовує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади з особистого та суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1] • характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1] • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої 	<p>Квітка-Основ'яненко Григорій. «Сватання на Гончарівці».</p> <p>Старицький Михайло. «За двома зайцями».</p> <p>Кропивницький Марко. «Пошились у дурні».</p> <p>Еннері Адольф, Дюменуар Філіпп. «Дон Сезар де Базан».</p> <p>Шоу Бернард. «Пігмаліон».</p> <p>Гончарова Раїса. «Катрін».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • створення тексту за малюнком, ілюстрацією, інфографікою; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ;
---	---	---

<p>з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • презентування результатів дослідницького пошуку • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі промислові, архітектурно-містобудівні та інші.
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2] • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 4.2.3-1] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
Розділ 2. Хай живе неоднаковість, слава відмінностям! (Павло Загребельний)		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, 	<p>Комунікація. Емоційний стан співрозмовників. Монолог. Автокомунікація. Вербальні та невербальні засоби. Інтонаційні засоби. Норми літературної вимови.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо.</p> <p>Мовні засоби. Поняття про іменні частини мови. Група іменних частин мови в складі самостійних частин мови. Прикметник як самостійна</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання поезії; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного /

<p>зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2] • самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] • знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1] • окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] • визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] 	<p>частина мови. Займенник як специфічна самостійна частина мови (продовження). Характерні ознаки та функції частин мови в мовленні. Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична). Засоби художньої виразності, зокрема епітет, рима, ритм, принципи фоніки і інструментація, звуконаслідування, анафора тощо.</p> <p>Текст. Особистий і суспільний досвід. Тексти художні та нехудожні. Підтекст. Медіатекст. Ліричний текст як специфічний різновид, призначений для зорового сприйняття. Особливості ліричних текстів.</p> <p>Літературний твір. Лірика як рід літератури; потреба людини у висловлюванні почуттів. Ліричні жанри. Пейзажна лірика та її характерні ознаки. Громадянська лірика та її характерні ознаки. Пейзажна та громадянська лірика українських і зарубіжних поетів. Зміст і форма ліричного твору (тема, ідея, композиція, ліричний герой, художні образи, поетика).</p>	<p>переглянутого (у парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добром мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос поетичних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника;
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форму [9 МОВ 1.4.3-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.6-1] • коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] • доречно використовує цитати з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та 	<p>Індивідуальний стиль письменника, естетична цінність творів. Відомі переклади пейзажної та громадянської лірики українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад пейзажної або громадянської лірики українського автора іншою мовою. Читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Фольклор, ліричні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір):</p> <p>ФОЛЬКЛОР Суспільно-побутові пісні. «Ой на горі та жінці жнуть», «Стоїть явір над водою», «Гомін, гомін по діброві», «Ой у степу криниченька», «Жовте листя опадає, падає додолу...», «Зібралися всі бурлаки...», «Ой видно село...», «Там на горі, на Маківці...», «Ой чи воля, чи неволя...».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення поетичних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до особливостей авторського стилю; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • створення тексту за малюнком, ілюстрацією, інфографікою; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю;
--	---	--

<p>комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • розмежовує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади з особистого та суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1] • характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту 	<p>ЛІРИКА (пейзажна) Басьо Мацуо. «Поезія», «Хайку», «Хокку». Міцкевич Адам. «Аю-Даг». Кельчеї Ференц. «Хуст». Сосюра Володимир. «Зима», «Весна», «Літо», «Осінь». Незвал Вітезслав. «Чеська пісня». Костенко Ліна. «Дощ полив...», «Послухаю цей дощ...», «Цей ліс живий...» Підпалий Володимир. «...Бачиш: між трав зелених...», «Зимовий етюд». Голобородько Василь. «З дитинства: дощ» («Я уплетений...») Мойсієнко Анатолій. «Жовтень жовті жолуді». Савка Мар'яна. «Відлітайте, дерева», «Прощай, нетутешня пташко...».</p> <p>ЛІРИКА (громадянська) Ду Фу. «Пісня про хліб і шовк», «Весняний краєвид». Шевченко Тарас. «Заповіт». Міцкевич Адам. «Буря». Кельчеї Ференц. «Гімн з буремних літ мадярського народу».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;
---	--	--

<p>(зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1] • проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] 	<p>Сосюра Володимир. «Любіть Україну!».. Родарі Джанні. «Листівки з видами міст», «Місяць на Києвом». Симоненко Василь. «Лебеді материнства». Голобородько Василь. «Наша мова», «Теплі слова». Савка Мар'яна. «Україна». Власова Таня. «Ступаючи втомлено, але впевнено, твердо й ставно...».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • проєкти, зокрема літературний (написання, стилізація поезії для участі, наприклад, у поетичному слемі); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші; • аналіз прочитаних та почутих поетичних творів.
---	--	--

• використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1]• передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1]• творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1]• на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1]• записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1]• створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1]• зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2]		

• оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • вирізняє прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх [9 МОВ 3.2.4-1] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням,		

<p>зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2] • аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1] • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
---	--	--

Розділ 3. Найвище завдання будь-якої творчості – знайти незвичайне в звичайному і звичайне у фантастичному (Дені Дідро)

<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2] • переказує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) 	<p>Комунікація. Розповідь / оповідь як вторинне осмислення події. Діалог і його перетворення в розповідь. Цифрове середовище; безпечна поведінка в цифровому просторі; онлайн-взаємодія.</p> <p>Інформація. Достовірність, новизна, актуальність і несуперечливість інформації. Факт і множинність його інтерпретацій (суджень про факт), зокрема як основа для появи розповіді.</p> <p>Мовні засоби. Числівник як іменна самостійна частина мови. Займенник як специфічна самостійна частина мови (узагальнення). Специфіка граматичного зв'язку числівника з іменником. Характерні ознаки та функції частин мови в мовленні. Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична). Засоби художньої виразності.</p> <p>Текст. Структура тексту. Зв'язність та цілісність як суттєві ознаки тексту. Способи й засоби забезпечення зв'язності тексту. Роль займенників у забезпеченні зв'язності тексту. Оповідні стратегії.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту,
--	--	--

<p>відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1] самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форму [9 МОВ 1.4.3-2] визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, 	<p>Літературний твір. Епос як рід літератури; історія, оповідь, сторітелінг як вічне прагнення людини. Малі епічні жанри. Місце малих епічних жанрів на лінії часу. Оповідання як основний малий жанр. Характерні ознаки оповідання як жанру літератури. Проблематика оповідань; оповідання схожої проблематики та тематики. Оповідання українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, художні образи, поетика). Індивідуальний стиль письменника, естетична цінність творів. Відомі медіатексти, створені на основі певного оповідання або циклу оповідань. Відомі переклади оповідань українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад оповідань українського автора іншою мовою. Читацький досвід (вибір оповідань для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p>	<p>медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> читання вголос уривків оповідань; читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо) індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; ведення читацького щоденника; публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; зіставлення оповідань за певними ознаками (у парах, групах); дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до особливостей авторського стилю;
--	--	--

<p>для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1] логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] доречно використовує цитати з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для 	<p>Твори українських і зарубіжних авторів (на вибір)</p> <p>По Едгар. «Золотий жук». Меріме Проспер. «Маттео Фальконе». Стороженко Олекса. «Скарб». Франко Іван. «Отець гуморист». Конан Дойл Артур. «Пістрява стрічка». О. Генрі. «Дари волхвів». Грінченко Борис. «Каторжна». Коцюбинський Михайло. «Під мінаретами». Уеллс Герберт. «Чарівна крамниця». Лепкий Богдан. «Мишка (Казка для дітей, для малих і великих)». Вишня Остап. «Сом». Акутагава Рюноске. «Павутинка». Довженко Олександр. «Воля до життя». Хемінгуей Ернест. «Кішка на дощі». Яновський Юрій. «Дитинство». Олдрідж Джеймс. «Останній дюйм». Гончар Олесь. «На косі». Бредбері Рей. «Все літо в один день». Воннегут Курт. «Брехня».</p>	<ul style="list-style-type: none"> експериментування з виражальними засобами у власних текстах; дискутування; створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; створення тексту за малюнком, ілюстрацією, інфографікою; аналіз та узагальнення інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; написання конспектів, тез за опрацьованими джерелами інформації; інтерв'ю; створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; взаєморедагування / колективне редагування написаного;
---	--	---

<p>підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3]</p> <ul style="list-style-type: none"> • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] • виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] 	<p>Чендей Іван. «Льодові квіти», «Вікна у світ».</p> <p>Тютюнник Григорій. «Зав'язь», «Смерть кавалера».</p> <p>Дрозд Володимир. «Білий кінь Шептало».</p> <p>Пономаренко Любов. «Гер переможений», «Обпечені».</p> <p>Єргович Міленко. «Крадіжка».</p> <p>Пагутяк Галина. «Різдво на хуторі».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проекти, зокрема літературний (написання оповідання), медійний проєкт (створення рекламного ролику, буктрейлера тощо); • перегляд кінофільму з наступним порівняльним аналізом з твором, за мотивами якого створено фільм);
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • розмежує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади з особистого та суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1] • характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • характеризує поведінку та причини виникнення емоційного стану літературних 		<ul style="list-style-type: none"> • створення характеристик, зокрема цитатних характеристик, персонажів прочитаних творів; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші; • аналіз прочитаних та почутих епічних творів.
--	--	---

<p>персонажів, коментує їх вчинки та висловлювання [9 МОВ 2.3.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] 		
--	--	--

• використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1]		

<ul style="list-style-type: none"> • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1] • виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] • організовує та проводить онлайн-дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3-1] 		
---	--	--

• толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час онлайн-спілкування [9 МОВ 3.2.3-2] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1]		

<ul style="list-style-type: none"> аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1] імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
Розділ 4. Лиш боротись — значить жить! (Іван Франко)		
<ul style="list-style-type: none"> свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої 	Комунікація. Типові стратегії мовленнєвої взаємодії. Соціокультурні норми; стереотипи. Емпатія в комунікації. Стратегії емоційного регулювання комунікації.	<ul style="list-style-type: none"> слухання ліро-епічних творів; візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з

<p>інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3]</p> <ul style="list-style-type: none"> • переказує почуте повідомлення (зокрема художній текст, медіатекст) докладно, стисло, вибірково, творчо, акцентуючи увагу на змісті в цілому, на окремих важливих деталях або фрагментах почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) відповідно до мети і ситуації спілкування [9 МОВ 1.2.1-1] • окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] • визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] 	<p>Інформація. Критерії добору і способи пошуку інформації. Основні типи сприйняття й обробки інформації.</p> <p>Мовні засоби. Різні підходи до класифікації іменних частин мови, зокрема займенника, числівника. Взаємозв'язки іменних частин мови. Перехідні явища в системі іменних частин мови. Синтаксичні функції іменних частин мови.</p> <p>Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична). Засоби художньої виразності.</p> <p>Текст. Зміст прочитаного. Тема; мікротема, ідея. Способи й засоби посилення емоційності тексту. Розуміння контексту як передумова інтерпретації тексту.</p> <p>Літературний твір. Ліро-епос як органічне поєднання двох родів літератури. Ліро-епічні жанри. Місце ліро-епічних жанрів на лінії часу. Характерні ознаки балади, поеми. Фольклор. Балади та поеми українських і зарубіжних поетів. Зміст і форма ліро-епічного твору (тема, ідея, композиція, сюжет,</p>	<p>використанням цифрових ресурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з доббором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос ліро-епічних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] • виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту 9 МОВ 1.7.1-1 • виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних 	<p>художні образи, поетика). Індивідуальний стиль письменника, естетична цінність творів. Відомі переклади балад, поем українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад балад, поем українського автора іншою мовою. Читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Фольклор, балади, поеми українських і зарубіжних авторів (на вибір) «Король Лір і його дочки». «Як Робін Гуд став розбійником». «Поєдинок Робіна Гуда з Гаєм Гізборном». Українська народна балада. «Ой летіла стріла». Українська народна балада. «Ой на горі вогонь горить». Гете Йоганн Вольфганг. «Вільшаний король». Шиллер Фридрих. «Івікові журавлі», «Рукавичка».</p>	<p>статті, інтерв'ю з письменником тощо);</p> <ul style="list-style-type: none"> • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення ліро-епічних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянutoму з увагою до особливостей авторського стилю; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах),
--	--	--

<p>(зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • характеризує взаємозв'язок між темою, мікротемами та основною думкою тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 2.2.3-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] 	<p>Гулак-Артемівський Петро. «Рибалка».</p> <p>Гейне Генріх. «Не знаю, що стало зо мною...».</p> <p>Міцкевич Адам. «Світязь».</p> <p>Боровиковський Левко. «Ледащо».</p> <p>Шевченко Тарас «Тополя», «Гамалія», «Іван Підкова», «Тарасова ніч».</p> <p>Глібов Леонід. «Перекотиполе».</p> <p>Стівенсон Роберт Льюїс. «Балада про вересовий трунок».</p> <p>Грінченко Борис. «Матільда Аргаманте».</p> <p>Кіплінг Редьярд. «Балада про Схід і Захід».</p> <p>Олійник Борис. «Крило».</p> <p>Грегуль Наталія. «Злата і Фазан» (поема-казка).</p>	<p>зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • створення тексту за малюнком, ілюстрацією, інфографікою; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного /прослуханого /переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування);
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] • використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проекти, зокрема літературний (написання, стилізація балади); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші; • аналіз прочитаних та почутих ліро-епічних творів.
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1] • виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] 		
---	--	--

• організовує та проводить онлайн-дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3-1] • вирізняє прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх [9 МОВ 3.2.4-1] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] • аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1]		

<ul style="list-style-type: none"> • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
---	--	--

8 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Заговори, щоб я тебе побачив (Сократ)		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-3] 	<p>Комунікація. Комунікативні наміри співрозмовників. Форма і зміст повідомлення; важливі та другорядні деталі повідомлення; суспільно-культурний контекст. Основні закони спілкування.</p> <p>Інформація. Факти і судження.</p> <p>Мовні засоби. Дієслово як самостійна частина мови. Частина та сполучник як службові частини мови. Характерні</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; • сценічне читання п'єси або уривків з кількох п'єс; застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема

<ul style="list-style-type: none"> • самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1] • самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] • окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] • визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] • аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] • визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] 	<p>ознаки та функції частин мови у мовленні.</p> <p>Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична).</p> <p>Засоби художньої виразності.</p> <p>Текст. Проблеми в тексті. Типи проблем. Вияв та формулювання проблеми як умова створення тексту. Розповідь, опис, роздум.</p> <p>Літературний твір. Характерні ознаки драми як літературного жанру; історія жанру драма. Драма-феєрія. Драми українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма драматичного твору (тема, ідея, сюжет, композиція, дійові особи, поетика). Літературний твір в історико-культурному контексті; естетична цінність п'єси; відомі режисерські інтерпретації п'єси; відомі переклади п'єси українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного драматурга) або переклад п'єси українського драматурга іншою мовою. Читацький досвід (вибір п'єси для індивідуального читання), емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p>	<p>художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз драматичного твору (розбір п'єси); • читання інформаційних текстів театрального спрямування (статті театральних критиків, статті з історії театру, інтерв'ю з драматургом / режисером / актором тощо); • літературний проєкт: написання п'єси; • театральний проєкт: вистава на основі одноактної п'єси; • медійний проєкт (створення афіши, рекламного ролику, репортажу з вистави тощо); • створення кіносценарію на основі прочитаного драматичного твору;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.6-1] • коментує інформацію (зокрема частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] • виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] 	<p>Драматичні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір): Шиллер Фрідріх. “Розбійники”. Котляревський Іван. «Наталка Полтавка». Ібсен Генрік. «Ляльковий дім». Метерлінк Моріс. «Синій птах». Кочерга Іван. «Алмазне жорно». Олесь Олександр. «По дорозі в казку». Чапек Карел. «Мати». Неждана Неда. «Мандрівка у Віртуляндію». Жадан Сергій. «Хлібне перемир'я». Кірічек Олена. «Вікно з вогнем».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • репетиція фрагментів майбутньої вистави; • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • конспектування почутого / прочитаного / переглянутого; • переказування почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного досвіду, аналізу прочитаного тексту (зокрема 		<p>використанням цифрових ресурсів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до авторського стилю; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах;
--	--	--

<p>художнього тексту, медіатексту) та критичних суджень інших осіб [9 МОВ 2.4.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні 		<ul style="list-style-type: none"> • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези,
---	--	--

<p>прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1] • толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час онлайн-спілкування [9 МОВ 3.2.3-2] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] 		<p>практична перевірка та обґрунтування);</p> <ul style="list-style-type: none"> • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • екскурсії літературні, мистецтвознавчі промислові, архітектурно-містобудівні та інші.
---	--	--

- усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2]
- визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1]
- творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1]
- імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1]
- взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 4.2.3-1]
- досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1]

Розділ 2. З видимого пізнавай невидиме. (Григорій Сковорода)

<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-3] • формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] • вирізняє невербальні засоби, які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту повідомлення [9 МОВ 1.1.3-1] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2] • самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] • окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, 	<p>Комунікація. Ситуація спілкування. Прихований зміст повідомлення. Інтимізація спілкування.</p> <p>Інформація. Явна і прихована інформація. Достовірні джерела інформації про граматику.</p> <p>Мовні засоби. Прислівник як самостійна частина мови. Характерні ознаки та функції частин мови у мовленні. Систематизація відомостей про систему частин мови, взаємозв'язки між ними. Перехідні й нові явища в системі частин мови. Помилка (орфоепічна, лексична, орфографічна, граматична). Засоби художньої виразності.</p> <p>Текст. Проблеми в тексті. Типи проблем. Вияв та формулювання проблеми як умова створення тексту. Читання для розвитку естетичного досвіду.</p> <p>Літературний твір. Любовна (інтимна) та філософська лірика. Характерні ознаки любовної лірики. Характерні ознаки філософської лірики. Любовна та філософська лірика українських і зарубіжних поетів. Зміст і форма ліричного твору</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання поезії; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз ліричного твору (підготовка до декламування); • літературний проєкт: написання поетичного твору; • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів;
--	--	--

<p>медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] • прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форму [9 МОВ 1.4.3-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.6-1] • коментує інформацію (зокрема частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] • коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] 	<p>(тема, ідея, композиція, ліричний герой, художні образи, поетика). Літературний твір в історико-культурному контексті. Естетична цінність творів. Відомі переклади любовної і філософської лірики українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад любовної і філософської лірики українського автора іншою мовою. Читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Фольклор, ліричні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір) ФОЛЬКЛОР Пісні Марусі ЧУРАЙ. «Засвіт встали козаченьки», «Віють вітри, віють буйні», «Ой не ходи, Грицю».</p> <p>ЛІРИКА (любовна/інтимна) Саффо. «До Афродіти» («Барвношатна владарко, Афродіто...») Аліг'єрі Данте. Сонет 11 («В своїх очах вона несе кохання...»).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос поетичних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо;
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатекст [9 МОВ 1.5.3-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами [9 МОВ 1.6.1-1] • доречно використовує цитати з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-3] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] • контролює використання невербальних засобів в умовах реалізації типових стратегій спілкування [9 МОВ 1.7.1-2] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] 	<p>Петрарка Франческо. Сонети № 61, 132. Ронсар П'єр. «До того, як любов у світ прийшла...». Шекспір Вільям. Сонети № 66, 116, 130. Гете Йоганн Вольфганг. «До моїх пісень...». Бернс Роберт. «Моя любов...». Гейне Генріх. «Коли настав чудовий май...», «Вечірні промені ясні». Міцкевич Адам. «Непевність». Забіла Віктор. «Соловей». Руданський Степан. «Повій, вітре, на Україну». Старицький Михайло. «Виклик». Українка Леся. «Хотіла б я тебе, мов плющ, обняти...», «Нічка тиха і темна була...». Сосюра Володимир. «Так ніхто не кохав», «Васильки». Теліга Олена. «Літо», «Розцвітають кущі ямину...». Малишко Андрій. «Пісня про рушник», «Чому, сказати, й сам не знаю...». Костенко Ліна. «Світлий сонет», «Очима ти сказав мені: люблю...».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення поетичних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до авторського стилю; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискусія; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] • характеризує взаємозумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних типів, стилів і жанрів, епох і культур, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал [9 МОВ 2.2.6-1] • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] • аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного 	<p>Симоненко Василь. «Ну скажи, хіба не фантастично...».</p> <p>Івасюк Володимир. «Я піду в далекі гори», «Водограй».</p> <p>Гура Богдан. «Балада про мальви». (муз. Володимира Івасюка).</p> <p>Лазуткін Дмитро. «Між нами...», «Берези».</p> <p>Власова Тетяна. «Темно так...».</p> <p>ЛПРИКА (філософська)</p> <p>Флакк Квінт Горацій. «До Мельпомени» («Мій пам'ятник стоїть...»).</p> <p>Назон Публій Овідій. «Сумні елегії» («Життя поета» (IV, 10)).</p> <p>Бо Лі. «Печаль на яшмовому ганку», «Призахідне сонце навіює думки про гори», «Сосна біля південної галереї».</p> <p>Фу Ду. «Подорожуючи, вночі описую почуття».</p> <p>Омар Хайям. Рубаї.</p> <p>Луїс де Гонгора-і-Арготе. «Галерник».</p> <p>Джонн Донн. «Щоб мучить мене...».</p> <p>Шевченко Тарас. «Мені однаково, чи буду...», «У нашій раї на землі...», «Думи мої, думи мої...»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах,
---	---	---

<p>досвіду, аналізу прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) та критичних суджень інших осіб [9 МОВ 2.4.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] 	<p>(1847), «Ой три шляхи широкії...», «Мені тринадцятий минало...».</p> <p>Петренко Михайло. «Дивлюсь я на небо...»..</p> <p>Українка Леся. «Давня весна», «Хотіла б я піснею стати...».</p> <p>Ліна Костенко. «Крила», «Чайка на крижині».</p> <p>Симоненко Василь. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Гей, нові Колумби й Магеллани».</p> <p>Кирпа Галина. «Мій ангел такий маленький...», «Коли до вас темної ночі...».</p> <p>Герасим'юк Василь. «Чоловічий танець».</p> <p>Малкович Іван. «З янголом на плечі», «З нічних молитов».</p> <p>Павлюк Ігор. «Дівчинка», «Вертатись пізно», «Асоціації».</p> <p>Жадан Сергій. «Були слова...».</p>	<p>групах), зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проекти, зокрема літературний (написання, стилізація поезії для участі, наприклад, у поетичному слемі); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до ustalених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1] 		
--	--	--

• виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] • творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1]		

<ul style="list-style-type: none"> • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
Розділ 3. Будь-яка справжня книга – нескінченна... (Міхаель Енде)		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • відповідає на запитання за змістом почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), акцентуючи увагу на важливих деталях, зокрема художніх деталях у художньому тексті [9 МОВ 1.1.2-1] • формулює уточнювальні запитання до почутого для його розуміння [9 МОВ 1.1.2-4] • вирізняє невербальні засоби, які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту повідомлення [9 МОВ 1.1.3-1] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2] • самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого, дає 	<p>Комунікація. Форми презентації. Академічна добросесність.</p> <p>Інформація. Інформація текстова, графічна, числова тощо (продовження).</p> <p>Мовні засоби. Система морфологічних форм як основа для побудови речення. Синтаксис як частина граматики поряд із морфологією. Синтаксичне значення. Синтаксичні одиниці. Види речень за метою висловлювання та емоційним забарвленням. Словосполучення та граматична основа речення. Прості речення. Речення односкладні та двоскладні. Повні та неповні речення. Просте ускладнене речення. Помилка (граматична, синтаксична). Засоби художньої виразності.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); • аналіз епічного твору;

<p>характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1] окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] виявляє важливі деталі почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту) для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2] визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] 	<p>Текст. Різновиди текстів (одиночні і множинні, цілісні, перервані і змішані); фрагментарні тексти; гіпертекст у медіатексті.</p> <p>Літературний твір. Великі епічні жанри. Місце великих епічних жанрів на лінії часу. Різні підходи до класифікації великих епічних жанрів. Характерні ознаки повісті як жанру літератури. Проблематика повісті; повісті схожої проблематики та тематики. Повісті українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, художні образи, поетика). Літературний твір в історико-культурному контексті. Естетична цінність творів. Відомі медіатексти, створені на основі повісті. Відомі переклади повісті українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад повісті українського автора іншою мовою. Читацький досвід (вибір повісті для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p>	<ul style="list-style-type: none"> літературний проєкт: написання фрагментів епічного твору; пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); експериментування з добром мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; читання вголос уривків повісті; читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо);
--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] • прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форму [9 МОВ 1.4.3-2] • визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] • коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] 	<p>Героїчний епос Гомер. «Іліада» (огляд). «Двобій Ахілла і Гектора» (пісня 22, вірші 140–410), «Пріам у Ахілла». Публій Вергілій Марон. «Енеїда» (огляд, 1–2 уривки за вибором учителя). «Пісня про Роланда» (2-3 розділи). «Слово про похід Ігорів».</p> <p>Повісті українських і зарубіжних авторів (на вибір) Квітка-Основ'яненко Григорій. «Маруся». Гоголь Микола. «Вій». Франко Іван. «Захар Беркут». Шолом-Алейхем. «Тев'є-молочар». Коцюбинський Михайло. «Дорогою ціною». Лондон Джек. «Біле Ікло». Чайковський Андрій. «За сестрою». Треверс Папела Ліндон. «Мері Поппінс». Вільде Ірина. «Повнолітні діти». Сент-Екзюпері Антуан. «Маленький принц». Азімов Айзек. «Фах». Тютюнник Григорій. «Климко».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення повістей за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі;
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] • доречно використовує цитати з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] • виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • створення кіносценарію на основі прочитаної повісті; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ;
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] • розмежовує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади з особистого та суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проекти, зокрема літературний (написання синопсису повісті, яка є продовженням прочитаної повісті), медійний проєкт (створення рекламного ролику, буктрейлера тощо); • перегляд кінофільму з наступним порівняльним аналізом з твором, за мотивами якого створено фільм);
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • характеризує взаємозумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних типів, стилів і жанрів, епох і культур, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал [9 МОВ 2.2.6-1] • проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	---

• передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням		

<p>гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • виконує різні ролі у груповій онлайн-комунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] • вирізняє прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх [9 МОВ 3.2.4-1] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування [9 МОВ 3.3.3-2] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за 		
--	--	--

<p>мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2] • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
<p>Розділ 4. Завжди пам'ятай минуле. (Стацій)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • вирізняє невербальні засоби, які сприяють розумінню не вираженого вербально змісту повідомлення [9 МОВ 1.1.3-1] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема 	<p>Комунікація. Аргументація; різноманітні стратегії продукування ідей. Зворотний зв'язок в комунікації. Прийоми активізації слухання. Інформація. Достовірність, новизна, актуальність і несуперечливість інформації. Маніпуляція і пропаганда. Прийоми розпізнавання</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання ліро-епічних творів; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів;

<p>художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> знаходить потрібну інформацію, відому або нову, в одному чи кількох джерелах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і використовує її відповідно до самостійно визначених цілей [9 МОВ 1.3.1-1] окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1] виявляє важливі деталі почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту) для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2] визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)[9 МОВ 1.4.3-1] визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] 	<p>маніпулятивної інформації, зокрема через аналіз синтаксису.</p> <p>Мовні засоби. Складносурядне сполучникове речення. Синонімія складного та простого ускладненого речення. Помилка (синтаксична, пунктуаційна). Засоби художньої виразності, зокрема історія в історії (коли основна історія організовує ряд коротких історій).</p> <p>Текст. Роль контексту для розуміння значення слова або речення, які входять до складу тексту. Культурно-історичний контекст.</p> <p>Літературний твір. Категорія героїчного. Історична пісня, дума, поема як ліро-епічні жанри. Характерні ознаки історичної пісні, думи, поеми. Історична тематика в поемах. Зміст і форма ліро-епічного твору (тема, ідея, композиція, сюжет, художні образи, поетика). Індивідуальний стиль письменника, естетична цінність творів. Відомі переклади поем з історичною тематикою українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад українських історичних пісень, дум,</p>	<ul style="list-style-type: none"> обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); аналіз ліро-епічного твору; літературний проєкт: написання ліро-епічних творів; пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); експериментування з добром мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; застосування прийомів критичного читання
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] • визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.5.3-1] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з урахуванням ситуації спілкування та комунікативних намірів, соціального і культурного контексту [9 МОВ 1.7.1-1] • виявляє і передбачає емоційні реакції в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.8.1-1] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] 	<p>поем з історичною тематикою іншою мовою. Читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання). Емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Фольклор Українські історичні пісні. «Зажурилась Україна», «Та, ой, як крикнув же козак Сірко», «Ой Морозе, Морозенку», «Максим козак Залізник», «Чи не той то Хміль», «За Сибіром сонце сходить». «Дума про Марусю Богуславку», «Втеча трьох братів з города Озова, з турецької неволі».</p> <p>Поєми українських і зарубіжних авторів (на вибір) Руставелі Шота. «Витязь у тигровій шкурі». Котляревський Іван. «Енеїда». Байрон Джордж Ноел Гордон. «Мазепа». Шевченко Тарас. «Катерина», «Наймичка». Франко Іван. «Великі роковини».</p>	<p>тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • читання вголос ліро-епічних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо); • театральний проєкт: вистава на основі уривка ліро-епічного твору; • медійний проєкт (створення афіши, рекламного ролику, репортажу з вистави тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо;
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] • розмежовує в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) фактичну інформацію, суб'єктивні судження та прихований підтекст, наводить аргументи для спростування або підтвердження суджень, коментує підтекст, наводить приклади з особистого та суспільного досвіду [9 МОВ 2.2.2-1] 	<p>Українка Леся. «Давня казка», «Роберт Брюс, король шотландський», «Віла-посестра».</p> <p>Тичина Павло. «Золотий гомін».</p> <p>Сосюра Володимир. «Мазепа».</p> <p>Багряний Іван «Золотий бумеранг» («Про планету Земля»).</p> <p>Костенко Ліна. «Скіфська Одиссея».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення ліро-епічних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;
---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • проєціює емоційно-чуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] • аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного досвіду, аналізу прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) та критичних суджень інших осіб [9 МОВ 2.4.2-1] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного / прослуханого / переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах,
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • вирізняє прояви маніпулятивних впливів у цифровому середовищі та уникає їх [9 МОВ 3.2.4-1] 		<p>групах), зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • проекти, зокрема літературний (написання, стилізація думи для участі, наприклад, у поетичному слемі); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • демонструє толерантність і здатність до конструктивної взаємодії у процесі редагування [9 МОВ 3.3.3-2] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] • використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення⁹ [МОВ 4.1.1-2] • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
--	--	--

9 клас

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета/інтегрованого курсу	Види навчальної діяльності
Розділ 1. Немає магії сильнішої, ніж магія слів. (А. Франс)		
<ul style="list-style-type: none"> свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] самостійно складає і komponує складний план, створює конспект, тези почутого, дає характеристику персонажів літературного твору, доцільно використовуючи цитати, скорочення, умовні позначення, символи тощо [9 МОВ 1.2.2-1] окреслює тематику і проблематику почутого повідомлення (зокрема художнього 	<p>Комунікація. Формули мовленнєвого етикету; соціокультурні норми. Висловлення співчуття. Регістри як категорія комунікації. Тональність спілкування. Етос, пафос і логос.</p> <p>Інформація. Факт і судження. Суб'єктивна й об'єктивна інформація, зокрема в стосунку до її вираження в складних синтаксичних конструкціях. Явна і прихована інформація (продовження). Причини спотворення інформації. Організація інформації на різних підставах (хронологічна, логічна, асоціативна тощо).</p> <p>Мовні засоби. Складнопідрядне сполучникове речення. Сполучники й відносні займенники (повторення). Синонімія складного та простого</p>	<ul style="list-style-type: none"> обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; сценічне читання п'єси або уривків з кількох п'єс; створення кіносценарію на основі прочитаного драматичного твору; застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно

<p>тексту, медіатексту) для подальшої інтерпретації [9 МОВ 1.4.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає зв'язок між фрагментами частково неповної інформації, здобутої з одного чи кількох різних джерел, для формування цілісного уявлення [9 МОВ 1.4.2-1] • аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] • визначає основну мету та прогнозує наміри співрозмовника, у разі потреби ставлячи уточнювальні запитання та цитуючи почуте, для налагодження комунікативної взаємодії та порозуміння [9 МОВ 1.4.4-1] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.6-1] • коментує інформацію (зокрема частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] • визначає достовірність, новизну, 	<p>ускладненого речення. Помилка (синтаксична, пунктуаційна). Засоби художньої виразності, зокрема флешбек (сцена спогадів героя, що вставляється, аби розповісти події, які передували оповіданим).</p> <p>Текст. Тексти різних функційних стилів. Жанри, зокрема етикетні.</p> <p>Літературний твір. Категорія трагічного. Характерні ознаки трагедії та трагікомедії як жанрів літератури. Трагедії та трагікомедії українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма драматичного твору (тема, ідея, сюжет, композиція, дійові особи, поетика). Літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі. Естетична цінність п'єси; відомі режисерські інтерпретації п'єси; відомі переклади п'єси українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного драматурга) або переклад п'єси українського драматурга іншою мовою. Читацький досвід (вибір п'єси для індивідуального читання), емоційний</p>	<p>до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз драматичного твору (розбір п'єси); • читання інформаційних текстів театрального спрямування (статті театральних критиків, статті з історії театру, • інтерв'ю з драматургом / режисером / актором тощо); • літературний проєкт: написання п'єси; • театральний проєкт: вистава на основі одноактної п'єси; • медійний проєкт: (створення афіши, рекламного ролику, репортажу з вистави тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • створення есе для читацького блогу /
--	---	--

<p>несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4] • визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.5.3-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] 	<p>стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Драматичні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір) Есхіл. «Прометей закутий». Софокл. «Антигона». Шекспір Вільям. «Ромео і Джульєтта», «Гамлет». Шиллер Фрідріх. «Підступність і кохання». Карпенко-Карий Іван. «Сава Чалий», «Сто тисяч». Коваленко Володимир. «Дзеркало». Симчич Надія. «Хата, або кінець епохи вишневих садів».</p>	<p>літературного журналу</p> <ul style="list-style-type: none"> • репетиція фрагментів майбутньої вистави; • нотування, зокрема скрайбінг, почутого / прочитаного / переглянутого; • конспектування почутого / прочитаного / переглянутого; • переказування почутого / прочитаного /переглянутого в різний спосіб залежно від мети; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • пошук інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • пояснює причини відповідного емоційного стану в типових життєвих ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] • коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для розвитку власного емоційного інтелекту [9 МОВ 1.8.4-1] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, 		<p>добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування;</p> <ul style="list-style-type: none"> • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • зіставлення текстів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому з увагою до авторського стилю; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних
--	--	---

<p>медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурнозмислової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур [9 МОВ 2.3.3-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного досвіду, аналізу прочитаного 		<p>типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі;</p> <ul style="list-style-type: none"> • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за • власним та чужим • мовленням;
--	--	---

<p>тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) та критичних суджень інших осіб [9 МОВ 2.4.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] • обстоює власну думку про роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.4.4-1] • пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах), зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1] • використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] <p>використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів,</p>		
---	--	--

<p>демонструючи навички критичного мислення [9 МОВ 2.5.3-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту [9 МОВ 2.7.2-2] • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1] 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • зіставляє власну думку, зафіксовану в письмовій формі, із думкою інших осіб [9 МОВ 3.1.2-2] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1] • добирає виразні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із 		
---	--	--

<p>застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • виконує різні ролі у груповій онлайнкомунікації, обирає потрібні стратегії співпраці в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 3.2.2-1] • організовує та проводить онлайн дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1] • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • взаємодіє з іншими особами, використовуючи твори мистецтва для створення власних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 4.2.3-1] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси на основі прочитаного /прослуханого /переглянутого авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
<p>Розділ 2. Ще не було епохи для поетів, але були поети для епох. (Л. Костенко)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та 	<p>Комунікація. Міжособистісна комунікація. Ненасильницька комунікація. Жанрові форми мовлення. Прийоми посилення емоційності спілкування.</p> <p>Інформація. Дослідження зібраної інформації, зокрема з погляду її</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання поезії; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів;

<p>художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільноісторичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • розпізнає основні факти і судження про них, вирізняє авторські інтерпретації, розуміє аргументацію, коментує підтекст почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту)[9 МОВ 1.4.6-1] • коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] • обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, 	<p>достовірності, надійності тощо. Маніпуляція і пропаганда (продовження).</p> <p>Мовні засоби. Складне речення безсполучникове. Синонімія безсполучникового та сполучникового речення. Помилка (синтаксична, пунктуаційна). Засоби художньої виразності, зокрема порядок слів у реченні, риторичні запитання.</p> <p>Текст. Текст і підтекст. Жанри, зокрема етикетні. Зміст і форма тексту. Інтертекстуальність. Гіпертекст.</p> <p>Літературний твір. Різновиди лірики (узагальнення): патріотична, громадянська, пейзажна, любовна, філософська, релігійна, сатирична. Зміст і форма ліричного твору (тема, ідея, композиція, ліричний герой, художні образи, поетика). Літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі; естетична цінність твору. Відомі переклади лірики українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад українського автора</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах); <ul style="list-style-type: none"> • аналіз ліричного твору (підготовка до декламування); • літературний проєкт: написання поетичного твору; • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добorem мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту,
--	--	--

<p>зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.5.3-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2] • модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1- 3] • пояснює причини відповідного емоційного стану в типових життєвих ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією)[9 МОВ 1.8.2-1] • позитивно впливає на емоційний стан учасників групової комунікації, цінуючи власну культурну традицію та виявляючи повагу до інших [9 МОВ 1.8.3-1] • коментує особливості вираження емоційного стану в різних культурах на основі аналізу почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) для розвитку власного емоційного інтелекту [9 МОВ 1.8.4-1] • використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації (рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення 	<p>іншою мовою; читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання), емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Фольклор, ліричні твори українських і зарубіжних авторів (на вибір) ФОЛЬКЛОР Родинно-побутові пісні. «Місяць на небі, зіроньки сяють...», «Цвіте терен, цвіте терен...», «Сонце низенько...» (2 на вибір), «Ой під вишнею, під черешнею...». Коломийки. «Дозвілля молоді», «Жартівливі коломийки».</p> <p>ЛІРИКА (любовна/інтимна) Гете Йоганн Вольфганг. «Травнева пісня». Гейне Генріх. «Коли розлучаються двоє...», «Не знаю, що сталося зо мною...». Міцкевич Адам. «Два слова», «До Лаури». Браунінг Роберт. «Від мене втекти?». Шевченко Тарас. «Росли укупочці, зросли...».</p>	<p>медіатексту відповідно до визначеної мети;</p> <ul style="list-style-type: none"> • читання вголос поетичних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення поетичних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому;
---	--	--

<p>тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурноісторичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • характеризує взаємозумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних типів, стилів і жанрів, епох і культур, зважаючи на культурний та історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал [9 МОВ 2.2.6-1] 	<p>Українка Леся. «Твої листи завжди пахнуть зов'язними трояндами...».</p> <p>Кримський Агатангел. «У горах ліванських».</p> <p>Тичина Павло. «Не дивися так привітно...», «Десь на дні мого серця...».</p> <p>Незвал Вітезслав. «Рондель (“Ти прости...”»).</p> <p>Оден Вістен Г'ю. «О, яке ж то воно – кохання?».</p> <p>Антонич Богдан-Ігор. «Тернина».</p> <p>Павличко Дмитро. «Ми цілувались на морозі...».</p> <p>Костенко Ліна. «Розкажу тобі думку таємну...», «Очима ти сказав мені: люблю...».</p> <p>Симоненко Василь. «Є в коханні і будні, і свята...».</p> <p>Вінграновський Микола. «Я скучив по тобі, де небо голубе...».</p> <p>Йовенко Світлана. «Я так тебе люблю...».</p> <p>Кисельов Леонід. «Стати б хоч на менти лічені...».</p> <p>Іздрик Юрій. «Молитва».</p> <p>Москалець Кость. «Вона».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного /прослуханого /переглянутого
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів [9 МОВ 2.2.7-1]) • проєціює емоційночуттєвий досвід персонажів текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) на власну поведінку, переконання, ставлення та цінності [9 МОВ 2.3.1-2] • коментує власні почуття під час читання тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) і враження від прочитаного, аналізує вплив виражальних засобів на емоційно-естетичне сприйняття тексту [9 МОВ 2.3.2-1] • обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у культурноісторичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур [9 МОВ 2.3.3-1] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] 	<p>Кіяновська Маріанна. «Я злукавлю з тобою...».</p> <p>Савка Мар'яна. «А долоні ще пахнуть травою, волосся – туманом...».</p> <p>Лазуткін Дмитро. «Пісок і літо».</p> <p>Волошина Катерина. «Ти наснишь мені...».</p> <p>ЛПРИКА (громадянська/патріотична)</p> <p>Ґете Йоганн Вольфганг. «Прометей».</p> <p>Шиллер Йоганн Крістоф Фрідріх. «До радості».</p> <p>Шевченко Тарас. «До Основ'яненка», «Кавказ».</p> <p>Самійленко Володимир. «Істинно руські заслуги», «Щасливий край (Ельдорадо)».</p> <p>Тувім Юліан. «Поети, зібравшись юрбами в кав'ярнях, обговорюють новий збірник віршів».</p> <p>Маргул-Шпербер Альфред. «Про назву концтабору Бухенвальд».</p> <p>Незвал Вітезслав. «Прага з пальцями дощу».</p> <p>Теліга Олена. «Сучасникам».</p> <p>Ольжич Олег. «Захочеш – і будеш».</p> <p>Симоненко Василь. «Курдському братові», «Русь».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проєкти, зокрема літературний (написання, стилізація поезії для участі, наприклад, у поетичному слемі); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • обстоює власну думку про роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.4.4-1] • пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах), зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1] • використовує для виконання завдань текстові/медіатекстові джерела, інформацію з яких вважає достовірною та надійною, аргументує вибір таких джерел [9 МОВ 2.5.1-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення [9 МОВ 2.5.3-1] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • добирає і використовує необхідні вербальні та невербальні засоби для ефективної комунікації з 	<p>Стус Василь. «На колимським морозі калина...».</p> <p>Дилан Боб. «Владарі війни».</p> <p>Баранов Віктор. «До українців».</p> <p>Савка Мар'яна. «Мій Бог формує всю ніч батальйони».</p> <p>Жадан Сергій. «Бути соняшком на полях Донбасу», «Їй п'ятнадцять і вона торгує квітами на вокзалі...».</p> <p>Жадан і Собаки. «Метро (Аудіо)».</p> <p>Лазуткін Дмитро. «Лабораторна робота», «Реквієм на дощі».</p> <p>Холодна Світлана. «Війна».</p> <p>Якимчук Любов. «Він каже, що все буде добре», «Розкладання», «Повертання».</p> <p>Власова Тетяна. «Сьогодні Бог народжується там...», «Двадцять четверте лютого сталося вчора», «Янголи діляться цигарками».</p> <p>Кадирова Уріє. «Крим», «Мій прапор!».</p> <p>ЛІРИКА (пейзажна)</p> <p>Гейне Генріх. «На півночі кедр одинокий...».</p> <p>Верлен Поль Марі. «В місячнім світлі...».</p>	
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту [9 МОВ 2.7.2-2] • створює та презентує тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів на актуальну самостійно визначену тематику [9 МОВ 3.1.2-1] • обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] 	<p>Тувім Юліан. «Зелень. Словотворча фантазія» Незвал Вітезслав. «Зітхання». Целан Пауль. «Зима», «Бур'ян на попеліську». Савка Мар'яна. «Весна, Весна (Так, наче все...))». Жадан Сергій. «Сніг». Лазуткін Дмитро. «Рожеве небо, Так пахнуть молоді листки».</p> <p>ЛПРИКА (філософська) Сковорода Григорій. «Всякому місту – звичай і права...», «De libertate». Байрон Джордж Ноел Гордон. «Хотів би жити знов у горах...», «Мій дух як ніч...». По Едгар. «Ельдорадо». Гребінка Євген. «Човен». Шевченко Тарас. «Ісаїя. Глава 35», «Злоначинающих спина...». Маргул-Шпербер Альфред. «Міст», «Український степ». Мілош Чеслав. «Дар». Шимборська Віслава. «Взаємність», «Зізнання машини, що вміє читати». Симоненко Василь. «Лебеді материнства».</p>	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1] • добирає виражальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2] • безпечно спілкується у цифровому середовищі з урахуванням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.2.4-2] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] • творчо використовує мовні засоби, обираючи із запропонованих варіантів нестандартні рішення, 	<p>Дилан Боб. «Лиш вітер тобі відповідь».</p> <p>Іздрик Юрій. «Інший».</p> <p>Савка Мар'яна. «Вечір – як кровотеча...».</p> <p>Жадан Сергій. «Це я, подивись...».</p>	
--	---	--

<p>виявляючи художньо-образне, асоціативне мислення [9 МОВ 4.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
<p>Розділ 3. Книжки - кораблі думки, що мандрують хвилями часу. (Ф.Бекон)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-3] 	<p>Комунікація. Принципи етики спілкування, ненасильницька комунікація. Канали комунікації. Комунікативний шум. Академічна доброчесність.</p> <p>Інформація. Критерії добору і способи пошуку інформації (продовження). Причини спотворення інформації. Прийоми верифікації інформації. Принципи інформаційної гігієни.</p> <p>Мовні засоби. Речення з різними видами зв'язку. Складне речення</p>	<ul style="list-style-type: none"> • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого в культурно-історичному контексті та контексті життєвого досвіду; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • коментування

<ul style="list-style-type: none"> самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] аналізує стильові, жанрові, естетичні та мовні особливості почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.4.3-1] прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форм [9 МОВ 1.4.3-2] розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] коментує інформацію (зокрема частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] 	<p>(узагальнення). Складне синтаксичне ціле. Період. Пряма і непряма мова. Цитата.</p> <p>Помилка (граматична, пунктуаційна). Засоби художньої виразності, зокрема мова оповідача і мова автора, портрет.</p> <p>Текст. Особистий і суспільний досвід. Структура тексту. Опис, розповідь, роздум (узагальнення). Есе. Прийоми покращення тексту з погляду змісту та форми.</p> <p>Літературний твір. Характерні ознаки роману як жанру літератури. Проблематика роману; романи схожої тематики. Романи українських і зарубіжних авторів. Зміст і форма літературного твору (тема, ідея, фабула, сюжет, композиція, художні образи, поетика). Хронотоп. Вічні й мандрівні образи. Літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі. Естетична цінність твору. Відомі медіатексти, створені на основі роману; відомі переклади роману українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного автора) або переклад роману українського автора</p>	<p>взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах);</p> <ul style="list-style-type: none"> аналіз епічного твору; літературний проєкт: написання фрагментів епічного твору; пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); експериментування з добором мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; читання вголос уривків роману;
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4] • визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • виокремлює істотні особливості, що сприяють або заважають ефективній комунікації в різних ситуаціях спілкування [9 МОВ 1.5.2-1] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.5.3-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1] • комунікує, визнаючи право на існування іншої думки, з дотриманням принципів етики 	<p>іншою мовою. Читацький досвід (вибір роману для індивідуального читання), емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Романи українських і зарубіжних авторів (на вибір) Гюго Віктор. «Собор Паризької Богоматері». Дікенс Чарльз. «Пригоди Олівера Твіста». Бронте Шарлотта. «Джейн Ейр». Рід Майн. «Вершник без голови». Бедьє Жозеф. «Роман про Трістана та Ізольду». Куліш Пантелеймон. «Чорна рада». Самчук Улас. «Марія». Багряний Іван. «Тигролови». Гончар Олесь. «Тронка». Бредбері Рей. «451° за Фаренгейтом». Лі Гарпер. «Убити пересмішника». Винничук Юрій. «Танго смерті». Ільченко Олесь. «Місто з химерами». Геддон Марк. «Загадковий нічний інцидент із собакою».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення романів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування;
---	---	--

<p>спілкування, норм літературної вимови [9 МОВ 1.6.1-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • контролює використання невербальних засобів в умовах реалізації типових стратегій спілкування [9 МОВ 1.7.1-2] • модифікує використання інтонаційних засобів залежно від комунікативної ситуації [9 МОВ 1.7.1-3] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] • пояснює причини відповідного емоційного стану в типових життєвих ситуаціях [9 МОВ 1.8.1-2] • здійснює емоційну саморегуляцію, доречно використовуючи вербальні та невербальні засоби (зокрема під час виступу перед аудиторією) [9 МОВ 1.8.2-1] • позитивно впливає на емоційний стан учасників групової комунікації, цінуючи власну культурну традицію та виявляючи повагу до інших [9 МОВ 1.8.3-1] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.1.1-1] • використовує різні складники друкованого чи цифрового текстового джерела інформації 		<ul style="list-style-type: none"> • створення кіносценарію на основі епізодів прочитаного роману; • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного /прослуханого /переглянутого • виокремлення,
--	--	--

<p>(рубрикацію, заголовки, скорочення, виділення тощо) для оптимізації роботи з текстовою інформацією [9 МОВ 2.1.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] • знаходить спільне і різне в літературних творах різних культур за тематикою, проблематикою, стилем, мовним оформленням, структурою, часом створення тощо [9 МОВ 2.2.4-1] • поєднує подану в різні способи інформацію з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів), гіпертекстів у цифровому середовищі [9 МОВ 2.2.5-1] • характеризує взаємозумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення 		<p>розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів;</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз мовних явищ; • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проєкти, зокрема літературний (написання синопсису роману, який є продовженням прочитаного роману), медійний проєкт (створення рекламного ролику, буктрейлера тощо); • перегляд кінофільму з наступним порівняльним аналізом з твором, за
---	--	--

<p>текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних типів, стилів і жанрів, епох і культур, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал [9 МОВ 2.2.6-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнає в тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) зображувально-виражальні засоби, ознаки авторського стилю [9 МОВ 2.2.6-2] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур [9 МОВ 2.3.3-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • аргументовано висловлюється про актуальність і достовірність інформації на основі власного 		<p>мотивами якого створено фільм);</p> <ul style="list-style-type: none"> • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
--	--	--

<p>досвіду, аналізу прочитаного тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) та критичних суджень інших осіб [9 МОВ 2.4.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагмент [9 МОВ 2.4.2-2] • характеризує особливості структури тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), визначаючи функції та роль мовних засобів у ньому [9 МОВ 2.4.3-1] • обстоює власну думку про роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.4.4-1] • пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах), зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1] • використовує різні ресурси, зокрема цифрові, для розширення кола читацьких інтересів, демонструючи навички критичного мислення [9 МОВ 2.5.3-1] • передає зміст прочитаного з кількох джерел, узагальнюючи, скорочуючи, доповнюючи словесно інформацію (реферат, тези тощо) [9 МОВ 2.6.1-1] 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • створює текст на основі кількох графічних джерел інформації, аналізуючи, порівнюючи, систематизуючи, узагальнюючи та оцінюючи її [9 МОВ 2.6.2-1] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету та усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту [9 МОВ 2.7.2-2] • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1] • обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3] 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1] • добирає виразальні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1] • організовує та проводить онлайн-дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3-1] • толерантно коментує різні погляди на обговорювану проблему, узагальнює їх, обстоює власну позицію, дотримується норм етикету, засад академічної доброчесності під час онлайн- 		
--	--	--

<p>спілкування [9 МОВ 3.2.3-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • безпечно спілкується у цифровому середовищі з урахуванням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.2.4-2] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • аналізує і вдосконалює зміст написаного відповідно до теми та мети висловлювання [9 МОВ 3.3.2-1] • визначає переваги і недоліки власних написаних текстів і планує власний навчальний розвиток з урахуванням аналізу допущених помилок [9 МОВ 3.3.3-1] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] • використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2] • аналізує окремі мовні явища в усному мовленні, текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) і робить висновки щодо 		
--	--	--

<p>функціонування та доцільності використання певних мовних одиниць [9 МОВ 4.1.2-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
<p>Розділ 4. І все на світі треба пережити, бо кожен фініш — це по суті старт. І наперед не треба ворожити, і за минулим плакати не варт... (Ліна Костенко)</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • свідомо застосовує прийоми активного слухання [9 МОВ 1.1.1-1] • обговорює актуальність, жанрово-родову належність почутого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту), ідейно-тематичні та загальні естетичні особливості, зв'язок тексту із ситуацією спілкування та художнього тексту з певною епохою, творчістю митця [9 МОВ 1.1.2-2] • адекватно реагує на почуте, демонструючи розуміння комунікативних намірів співрозмовника [9 МОВ 1.1.2-3] • виявляє невербальні засоби, що вказують на наявність у почутому повідомленні (зокрема 	<p>Комунікація. Стереотипи, протидія та попередження дискримінації, цькування (булінгу); протидія пропаганді та маніпуляції. Соціокультурні норми. Національно-культурна специфіка спілкування. Комунікативні табу.</p> <p>Інформація. Факти й судження. Достовірність та надійність інформації. Маніпуляція і пропаганда (продовження). Авторитетні джерела інформації,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • слухання ліро-епічних творів; • візуалізація почутого / прочитаного / переглянутого в різний спосіб, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • обговорення почутого / прочитаного / переглянутого; • коментування взаємозв'язків між змістом і формою почутого / прочитаного / переглянутого (у парах, групах);

<p>художньому тексті, медіатексті) прихованої інформації, передає прихований зміст почутого [9 МОВ 1.1.3-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • самостійно передає за допомогою різних способів і засобів візуалізації власне розуміння почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту), структуруючи інформацію [9 МОВ 1.2.3-1] • виявляє важливі деталі почутого повідомлення (зокрема, художнього тексту, медіатексту) для ілюстрування власного розуміння почутого [9 МОВ 1.4.1-2] • прогнозує, як зміна форми почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) впливає на зміст, а зміна змісту впливає на форму [9 МОВ 1.4.3-2] • розрізняє окремі елементи маніпуляції та пропаганди [9 МОВ 1.4.4-2] • обґрунтовує зв'язок почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) із власним та суспільно-історичним досвідом (підтримує діалог “читач — текст — автор”) для оптимізації власної діяльності, зокрема в нових обставинах, прийняття рішень у різних ситуаціях [9 МОВ 1.4.5-1] • коментує інформацію (зокрема частково неповну), сприйняту з одного чи кількох джерел [9 МОВ 1.5.1-1] 	<p>зокрема з історії мови та літератури, мовної нормативістики.</p> <p>Мовні засоби. Граматична система української мови (узагальнення). Мова як динамічна й функційна система (узагальнення). Мовна норма та її динамічність в історико-культурному контексті. Мова як відображення картини світу.</p> <p>Текст. Узагальнення: структура тексту, типи тексту, текст як засіб комунікації. Тексти різних функційних стилів. Есе. Проблема в тексті. Підтекст. Прецедентний текст.</p> <p>Літературний твір. Характерні ознаки поеми як ліро-епічного жанру. Романтична поема, реалістична (соціально-побутова, сатирична) поема, філософська поема. Зміст і форма ліро-епічного твору (тема, ідея, композиція, сюжет, художні образи, поетика). Літературно-мистецькі епохи, напрями, течії та стилі; естетична цінність твору. Відомі переклади поем українською мовою (у разі вивчення твору зарубіжного</p>	<ul style="list-style-type: none"> • аналіз ліро-епічного твору; • літературний проєкт: написання ліро-епічних творів; • пошук та аналіз інформації з певного питання, зокрема з використанням цифрових ресурсів; • аналіз комунікативних ситуацій (індивідуально, у парах, групах); • експериментування з добром мовних засобів у різних ситуаціях спілкування; • застосування прийомів критичного читання тексту, зокрема художнього тексту, медіатексту відповідно до визначеної мети; • читання вголос ліро-епічних творів; • читання інформаційних текстів (анотації, літературознавчі статті, інтерв'ю з письменником тощо);
--	---	--

<ul style="list-style-type: none"> • визначає достовірність, новизну, несуперечливість інформації, відповідність своїм переконанням, поглядам [9 МОВ 1.5.1-2] • коментує окремі аспекти форми почутого повідомлення (відповідність ситуації спілкування та соціокультурним нормам) [9 МОВ 1.5.1-3] • обґрунтовує свою позицію щодо почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) з урахуванням власного досвіду та інформації з окремих джерел, які вважає авторитетними [9 МОВ 1.5.1-4] • визначає позицію співрозмовника/мовця та ступінь досягнення мети комунікації [9 МОВ 1.5.1-5] • дослухається до інших думок, демонструючи готовність до зміни власної позиції за умови отримання достатньої аргументації [9 МОВ 1.5.1-6] • характеризує роль, виражальні можливості та вплив на слухача (адресата) важливих деталей, зокрема художніх, почутого повідомлення (зокрема художнього тексту, медіатексту) [9 МОВ 1.5.3-1] • логічно і послідовно презентує в доцільній жанровій формі власні погляди, ідеї, переконання, підкріплюючи їх аргументами та 	<p>автора) або переклад поем українських авторів іншою мовою; читацький досвід (вибір творів для індивідуального читання), емоційний стан читача (ведення читацького блогу або щоденника).</p> <p>Поєми українських і зарубіжних авторів (на вибір) Байрон Джордж Ноел Гордон. «Паломництво Чайльд Гарольда», «Мазепа». Лонгфелло Генрі Водсворт. «Пісня про Гайавату». Шевченко Тарас. «Гайдамаки», «Сон» («У всякого своя доля...»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...». Франко Іван. «Іван Вишенський». Тичина Павло. «Похорон друга». Ольжич Олег. «Городок». Симоненко Василь. «Кирпатий барометр», «Казка про Дурила». Драч Іван. «Чорнобильська Мадонна».</p>	<ul style="list-style-type: none"> • театральний проєкт: вистава на основі уривка ліро-епічного твору; • медійний проєкт (створення афіши, рекламного ролику, репортажу з вистави тощо); • індивідуальне читання / слухання / перегляд за власним вибором; • ведення читацького щоденника; • публічний виступ, зокрема декламування, презентація тощо; • обговорення історичного і культурного контексту за змістом твору; • зіставлення ліро-епічних творів за певними ознаками (у парах, групах); • дослідження виражальних засобів у почутому / прочитаному / переглянутому; • експериментування з виражальними засобами у власних текстах; • дискутування;
---	---	--

<p>наводячи доречні приклади із власного або суспільно-історичного досвіду [9 МОВ 1.6.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • доречно використовує цитати з різних джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів) для підтвердження та увиразнення власних поглядів, ідей, переконань [9 МОВ 1.6.1-3] • використовує різні засоби художньої виразності у власному мовленні, обґрунтовуючи доцільність їх вибору [9 МОВ 1.7.2-1] • застосовує різні види критичного читання текстів різних стилів, зокрема фрагментарних (зокрема художніх текстів, медіатекстів)[9 МОВ 2.1.1-1] • визначає специфіку складників структури текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних родів і жанрів, а також особливості міжродових і міжжанрових утворень [9 МОВ 2.1.2-2] • співвідносить зміст сприйнятого тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) з історичним і соціокультурним контекстом, світоглядною позицією автора [9 МОВ 2.1.3-1] • коментує та обґрунтовує актуальність порушених в одному чи кількох текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах) проблем з урахуванням власного досвіду та культурно-історичного контексту [9 МОВ 2.2.1-1] 		<ul style="list-style-type: none"> • створення текстового / мультимедійного продукту (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • запис інформації з різних, зокрема цифрових, джерел; • інтерв'ю; • створення текстів різних типів, стилів і жанрів, зокрема в цифровому середовищі; • корегування написаного з коментуванням за визначеними критеріями; • взаєморедагування / колективне редагування написаного; • створення есе для читацького блогу / літературного журналу на основі прочитаного /прослуханого /переглянутого • виокремлення, розрізнення, порівняння та зіставлення мовних одиниць різних рівнів; • аналіз мовних явищ;
--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • характеризує взаємозумовленість елементів змісту, структури та мовного оформлення текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) різних типів, стилів і жанрів, епох і культур, зважаючи на культурно-історичний контекст, естетичний та ціннісний потенціал [9 МОВ 2.2.6-1] • формулює логічні та послідовні висновки на основі аналізу структурно-змістової єдності та інтерпретації кількох прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) [9 МОВ 2.2.7-1] • обґрунтовує думку щодо естетичної та мистецької цінності прочитаних текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) у культурно-історичному контексті з урахуванням взаємозв'язків української та інших національних культур [9 МОВ 2.3.3-1] • з'ясовує важливість і прогнозує доцільність подальшого використання інформації, здобутої з кількох текстів (зокрема художніх текстів, медіатекстів) з урахуванням прочитаного [9 МОВ 2.4.1-1] • робить аргументовані висновки про наявність у тексті (зокрема художньому тексті, медіатексті) ознак маніпулятивного впливу, доречно цитуючи відповідні фрагменти [9 МОВ 2.4.2-2] 		<ul style="list-style-type: none"> • лінгвістичне експериментування (висування гіпотези, практична перевірка та обґрунтування); • спостереження за власним та чужим мовленням; • робота зі словниками, довідниками (індивідуально, в парах, групах), зокрема в цифровому середовищі; • проекти, зокрема літературний (написання, стилізація думи для участі, наприклад, у поетичному слемі); • екскурсії літературні, мистецтвознавчі та інші.
---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • обстоює власну думку про роль і місце тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) у культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.4.4-1] • пропонує варіанти інтерпретації образів, подій і ситуацій у текстах (зокрема художніх текстах, медіатекстах), зважаючи на потенційну множинність прочитання в різних контекстах [9 МОВ 2.4.5-1] • обговорює з іншими особами свої читацькі вподобання і звички, наводячи приклади, аргументи, презентує прочитаний літературний твір у різний спосіб з урахуванням власного читацького досвіду [9 МОВ 2.5.2-1] • представляє текстову інформацію з одного або кількох джерел (зокрема художніх текстів, медіатекстів), комбінуючи різні способи і засоби візуалізації змісту [9 МОВ 2.6.1-2] • творчо опрацьовує прочитаний текст (зокрема художній текст, медіатекст), передає його в іншому культурно-історичному контексті [9 МОВ 2.7.1-1] • на основі прочитаного створює власний або колективний медійний продукт [9 МОВ 2.7.2-1] • самостійно добирає та використовує деякі способи творчого експериментування із текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), зважаючи на власні потреби і мету та 		
--	--	--

<p>усвідомлюючи ризик несприйняття створеного тексту [9 МОВ 2.7.2-2]</p> <ul style="list-style-type: none"> • записує власне або чуже мовлення, використовуючи у разі потреби відповідні прийоми оптимізації викладу думок (різні графічні прийоми, скорочення, виділення тощо) та засоби мовної виразності [9 МОВ 3.1.1-1] • обстоює власну позицію щодо порушеної проблеми, аналізуючи та узагальнюючи різні погляди та ідеї [9 МОВ 3.1.2-3] • оформлює власне висловлення з дотриманням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.1.3-1] • складає та оформлює власні тексти (зокрема художні тексти, медіатексти) різних типів, стилів і жанрів відповідно до усталених словотвірних, лексичних, орфографічних, граматичних, пунктуаційних і стилістичних норм [9 МОВ 3.1.4-1] • створює самостійно тексти (зокрема художні тексти, медіатексти), використовує різні форми їх презентації для досягнення відповідної комунікативної мети [9 МОВ 3.1.5-1] • добирає виразні мовні засоби, виявляючи творчу індивідуальність [9 МОВ 3.1.5-2] • створює у цифровому середовищі повідомлення/ медіатексти різних жанрів (дописи, коментарі, 		
---	--	--

<p>статті, замітки тощо) із застосуванням гіпертекстових посилань для обговорення особистих і соціально важливих проблем, зокрема популяризації читання [9 МОВ 3.2.1-1]</p> <ul style="list-style-type: none"> • організовує та проводить онлайн-дискусію, бере участь в обговоренні суспільно важливих проблем [9 МОВ 3.2.3-1] • безпечно спілкується у цифровому середовищі з урахуванням принципів академічної доброчесності [9 МОВ 3.2.4-2] • ідентифікує різні види помилок на рівні змісту, структури та мовного оформлення, виправляє та обґрунтовує зроблені виправлення з урахуванням засвоєних мовних норм [9 МОВ 3.3.1-1] • усуває недоліки у структурі тексту, враховуючи стилістичні та жанрові особливості тексту [9 МОВ 3.3.2-2] • визначає та характеризує системні міжрівневі взаємозв'язки між мовними одиницями різних рівнів, типові закономірності їх функціонування на основі узагальнення власних спостережень за мовою і мовленням, зокрема на прикладі літературних творів [9 МОВ 4.1.1-1] <p>використовує знання про системність мовних явищ для вдосконалення власного мовлення [9 МОВ 4.1.1-2]</p>		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • імпровізує з текстом (зокрема художнім текстом, медіатекстом), застосовуючи елементи стилізації, пародії тощо, обстоює свою позицію та право на самовираження [9 МОВ 4.2.2-1] • використовує різноманітні стратегії (зокрема вільний запис асоціацій, “карти знань”, складання списків дивних ідей тощо) для продукування нових мистецьких ідей, використовує і доопрацьовує ідеї інших осіб на засадах академічної доброчесності [9 МОВ 4.2.3-2] • досліджує власне мовлення, аналізує основні риси авторського стилю тексту (зокрема художнього тексту, медіатексту) для вдосконалення власного стилю мовлення [9 МОВ 4.2.4-1] 		
--	--	--

Прикінцева частина

1. Оцінювання

Вибір форм, змісту та способів поточного та підсумкового оцінювання результатів навчання здійснюється педагогічними працівниками закладу освіти залежно від дидактичної мети. Зважаючи на особливості змісту та види навчальної діяльності, передбачені модельною навчальною інтегрованою мовно-літературного курсу (українська мова, українська та зарубіжні літератури), поточне та підсумкове оцінювання може здійснюватись із застосування таких основних форм:

- практичної, зокрема шляхом планування та виконання планування та реалізації проєктів;
- письмової, зокрема шляхом створення письмових текстів, тестування, організації роботи з текстами тощо;
- цифрової, зокрема шляхом тестування в електронному форматі;
- усної, зокрема шляхом опитування.

2. Список творів для індивідуального читання

7 клас

Меріме Проспер. «Кармен».

Вовчок Марко. «Козачка», «Максим Гримач».

Стівенсон Роберт. «Острів скарбів».

Конан Дойл Артур. «Спілка рудих».

О. Генрі. «Останній листок».

Лепкий Богдан. «Цвіт щастя», «Вечір під святого Андрія», «Святий вечір».

Королева Наталена. «Легенди старокиївські» (1–2 оповідання на вибір).

Вишня Остап. «Моя автобіографія», «Як варити і їсти суп із дикої качки».

Акутагава Рюноске. «Ніс».

Йогансен Майк. «Як будується оповідання».

Гелліко Пол. «Томасина».

Сенченко Іван. «Рубін на Солом'янці».

Даррелл Джеральд. «Птахи, звірі й родичі».

Тютюнник Григір. «Лісова сторожка», «Однокрил», «Нічний злодій», «Як спіймали розбишаку», «Додому, додому...».

Гуцало Євген. «Олень Август», «Сім'я дикої качки», «Запах кропу».

Пономаренко Любов. «Твоя товаришка лисиця», «Дерево облич», «Душа на гілочці ліщини».

Сенцов Олег. «Собака».

Осока Сергій. «Нічні купання в серпні» (збірка), «Три лини для Марії» (збірка).

Малярчук Таня. «Звірослов» (збірка).

Тараторіна Світлана. «Заради Афродіти і всіх її облич».

Довгопол Наталія. «Damsel in Distress, або Аліса в біді».
Грабовська Ірина. «Найближчі до пекла».
Матолінець Наталя. «Спілка порятунку кахлів і людей».
Піскозуб Дарія. «Земля обітована».

8 клас

Вега Лопе де. «Овеча криниця».
Квітка-Основ'яненко Григорій. «Конотопська відьма», «Щира любов».
Шевченко Тарас. «Художник».
Вовчок Марко. «Кармелюк».
Федькович Юрій. «Три як рідні брати».
Нечуй-Левицький Іван. «Дві московки», «Микола Джеря».
Старицький Михайло. «Облога Буші», «Маруся Богуславка».
Сенкевич Генрик. «Янко-музикант».
Мирний Панас. «Лихі люди».
Бальзак Оноре. «Гобсек».
Стівенсон Роберт. «Чорна стріла», «Викрадений».
Шолом-Алейхем. «Пісня над піснями».
Кобилянська Ольга. «У неділю рано зілля копала».
Уеллс Герберт. «Невидимець», «Машина часу».
Монтгомері Люсі Мод. «Емілі виростає».
Гриневичева Катря. «Шоломи в сонці», «Шестикрилець».
Лондон Джек. «Поклик предків».
Хоткевич Гнат. «Авірон».
Чайковський Андрій. «Олюнька», «На уходах».
Сетон-Томпсон Ернест. «Маленькі дикуни».
Яновська Любов. «Огнений змій».
Старицька-Черняхівська Людмила. «Діамантовий перстень».
Черкасенко Спиридон. «Пригоди молодого лицаря», «Казка старого млина».
Олесь Олександр. «Ніч на полонині».
Кочерга Іван. «Свіччине весілля».
Назарук Осип. «Роксоляна».
Бабенко Григорій. «Шляхом бурхливим».
Буревій Кость. «Павло Полуботок».
Довженко Олександр. «Повість полум'яних літ», «Поема про море».
Ліндгрєн Астрід. «Міо, мій Міо».
Стельмах Михайло. «Гуси-лебеді летять...».
Пірс Анна Філіппа. «Том і опівнічний сад».
Малик Володимир. «Посол Урус-Шайтана», «Фірман султана».
Дімаров Анатолій. «Блакитна дитина».
Бердник Олесь. «Зоряний Корсар», «Чаша Амрїти».
Франк Анна. «Щоденник».
Тютюнник Григїр. «Вогник далеко в степу», «Лахтак».
Харчук Борис. «Планетник».

Бах Річард. «Чайка Джонатан Лівінгстон».
Чемерис Валентин. «Вітька + Галя, або Повість про перше кохання».
Гончарова Раїса. «Скарб».
Бічуя Ніна. «Шпага Славка Беркути».
Сігел Ерік. «Історія одного кохання».
Рутківський Володимир. «Потерчата», «Сторожова застава».
Старк Ульф. «Маленька книжка про любов», «Диваки і зануди», «Петер і червоний птах», «Мій друг Персі, Бофало Біл і я».
Гагеруп Клаус. «Золота вежа».
Таунсенд Сью. «Таємний щоденник Адріана Моула».
Рушді Салман. «Гарун і море оповідок».
Винничук Юрій. «Місце для дракона».
Пономаренко Любов. «Неба дістати».
Космовська Барбара. «Позолочена рибка».
Функе Корнелія. «Чорнильне серце».
Шмітт Ерік-Емманюель. «Дитя Ноя».
Колфер Йоун. «Артемід Фаул».
Роздобудько Ірен. «Арсен».
Гейман Ніл. «Кораліна».
Грін Саллі. «Напівкодовий» (трилогія).
Процюк Степан. «Аргонавти».
Гавальда Анна. «35 кіло надії».
Гридін Сергій. «Не такий».
Павленко Марина. «Моя класнюча дівчинка».
Шведер Оса Ган. «Сни шовкопряда».
Ар'є Павло. «На початку і наприкінці часів».
Рижко Олена. «Мишоловка».
Ягелло Йоанна. «Зелені мартенси».
Захабура Валентина. «Леприкони».
Грентведт Ніна. «Суперліто», «Нарру End, попри все?..»
Луцевська Оксана. «Задзеркалля», «Інший дім».
Марченко Мія. «Місто тіней».
Чупа Олексій. «Вишня і я».
Макущенко Марина. «Темний бік будинку».

9 клас

Шекспір Вільям. «Король Лір», «Макбет».
Свіфт Джонатан. «Мандри Лемюеля Гуллівера». І частина.
Дефо Даніель. «Життя і незвичайні та дивовижні пригоди Робінзона Крузо».
Гете Йоганн Вольфганг. «Страждання молодого Вертера».
Скотт Вальтер. «Айвенго».
Остін Джейн. «Гордість і упередження».
Купер Джеймс Фенімор. «Звіробій», «Останній із могікан».
Бальзак Оноре. «Батько Горіо», «Шагренева шкіра».

Дюма Александр. «Три мушкетери», «Граф Монте-Крісто».
Рід Майн. «Квартеронка», «Морське вовчєня».
Мелвілл Герман. «Мобі Дік, або Білий Кит».
Верн Жуль. «Діти капітана Гранта», «Двадцять тисяч льє під водою».
Свидницький Анатоль. «Люборацькі».
Олкотт Луїза Мей. «Маленькі жінки».
Франко Іван. «Украдене щастя».
Конрад Джозеф. «Серце птьми».
Старицька-Черняхівська Людмила. «Останній сніп», «Іван Мазєпа».
Крісті Агата. «Десять негрєнят», «Вбивство у “Східному експресі”».
Тулуб Зінаїда. «Людолови».
Толкін Джон. «Володар перснів».
Кєстнер Еріх. «Еміль і детективи», «Крихта і Антон».
Гончар Олєсь. «Людина і зброя».
Думбадзе Нодар. «Я, бабуся, Іліко та Іларіон».
Іваничук Роман. «Яничари».
Кузнецов Анатолій. «Бабин Яр».
Апдайк Джон. «Завтра, завтра, завтра».
Джонс Діана. «Мандрівний Замок Хаула».
Нєстлінгер Крістіне. «Маргаритко, моя квітко».
Пуллман Філіп. «Таємниця Саллі Локгарт» (тетралогія), «Тємні матерії (трилогія)».
Гінтон Сьюзан. «Аутсайтери».
Лис Володимир. «Століття Якова».
Оксєник Сергій. «Лісом, небом, водою» (трилогія).
Гордер Юстейн. «Світ Софії».
Сашар Луїс. «Ями».
Космовська Барбара. «Буба», «Буба: мертвий сезон».
Шмітт Ерік-Емманюєль. «Оскар і Рожева Пані».
Пахомова Тєтяна. «Я, ти і наш мальований і немальований Бог».
Ролінг Джоан. «Гаррі Поттер і Орден Фєнікса».
Бойн Джон. «Хлопчик у смугастій піжамі».
Кокотюха Андрій. «Червоний».
Зузак Маркус. «Крадійка книжок».
Фоєр Джонатан. «Страшенно голосно і неймовірно близько».
Аренєв Володимир. «Сапієнси».
Парр Марія. «Вафельне серце».
Дєрев'янка Павло. «Літопис Сірого Ордену».
Матолінець Наталія. «Варта у Грі», «Гєссі».

3. Використані джерела

1. [Державний стандарт початкової освіти](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87

2. Державний стандарт базової середньої освіти від 30 вересня 2020 р. № 898: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16>
3. Закон України про освіту (2017): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
4. Нова українська школа: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
5. Нова українська школа: основи Стандарту освіти (2016).
http://osvita.kupyanskrađa.gov.ua/files/docs/2019/14580_Nova_ukrainska_shkola_osnovni_standarti_osviti.pdf
6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80>
7. Результати дослідження PISA (2018):
<http://testportal.gov.ua/2019/12/03/rezultaty-pisa-svoyeridnyj-dorogovkaz-dlya-pidvyshhennya-yakosti-natsionalnoyi-osvity/>
8. Указ Президента України №195/2020. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі
9. Ключові компетентності для навчання протягом життя (Рамкову програму оновлених ключових компетентностей для навчання протягом життя):
<http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53>
10. Рамка компетентності для культури демократії (три томи):
<https://www.schools-for-democracy.org/biblioteka/posibnyky-rady-yevropy-z-osvity-dlia-demokratychnoho-hromadianstva-i-prav-liudyny/ramka-kompetentnostej-dlya-kulturi-demokratiji-2;>
11. Рамка цифрової компетентності DigComp 2.1 (2017):
<http://dystosvita.blogspot.com/2018/02/digcomp-2017.html>
12. LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence (2021): <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/lifecomp-european-framework-personal-social-and-learning-learn-key-competence>

Автори:

Старагіна Ірина Петрівна, Команда підтримки реформ Міністерства освіти і науки України, реформа «Нова українська школа» (НУШ), проєктний менеджер з розробки змісту освіти, кандидат психологічних наук;

Новосьолова Валентина Іванівна, Інститут педагогіки НАПН України, старший науковий співробітник відділу навчання української мови та літератури, кандидат педагогічних наук;

Терещенко Василь Миколайович, Український центр оцінювання якості освіти, заступник директора, кандидат філологічних наук, доцент;

Романенко Юлія Олександрівна, Український центр оцінювання якості освіти, начальник відділу сертифікації педагогічних працівників, кандидат педагогічних наук;

Блажко Марія Богданівна, спеціалізована школа «Тріумф» м. Києва, учитель української мови і літератури вищої категорії, учитель-методист;

Ткач Поліна Борисівна, Національна академія Національної гвардії України, професор кафедри філології, перекладу та стратегічних комунікацій, кандидат філологічних наук, доцент;

Панченков Андрій Олексійович, інформаційний ресурс «Освіта.ua», керівник проєктів.